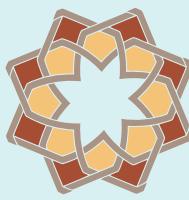

Vesatijjin forum

www.cdv.ba Kontaktirajte nas putem maila: kolumna@cdv.ba

Piše:
MUHAMED
JUSIĆ

CENTAR ZA DIJALOG – VESATIJJA
مركز الوسطية للحوار
AL-WASATIYYA CENTER FOR DIALOGUE
SARAJEVO – سرایفیو

Knjiga o najosjetljivoj temi **DANAŠNICE**

Karen Armstrong je napustila život katoličke redovnice kako bi se posvetila sveobuhvatnom i predrasudama neopterećenom istraživanju različitih svjetskih religija i kako bi svjetskoj javnosti, i to ne samo onoj akademskoj, predstavila krajene, praksu, filozofiju i mjesto religije u globalnoj kulturi.

Njena najnovija knjiga "Polja krvi: Religija i historija nasilja" koja je zahvaljući izdavačkoj kući Buybook iz Sarajeva u prijevodu mr. Mirnesa Kovača dostupna i na bosanskom jeziku, nastavak je misije autorice Armstrong. U vremenu kada nasilni ekstremizam opravdavan religijom postaje tema kojom se bave svi od sigurnosnih agencija preko nevladinih i vladinih organizacija do kvazistručnjaka, ovo je rijetka knjiga koja ovom problemu prilazi studiozno i bez dnevnopolitičkih interesa. Naime, Armstrongova se bez predrasuda i površnosti bavi jednom od zasigurno najaktuuelnijih i najosjetljivijih tema današnjice, vezi između vjere i nasilja. Kroz mnoštvo historijskih referenci autorica dokazuje da religiji nije inherentno nasilje, ali da se ona itekako kroz historiju od političkih centara moći koristila kako bi se njom opravdalo nasilje.

Pregled historije nasilja

Knjiga se uglavnom fokusira na abrahamske tradicije judaizma, kršćanstva i islama, jer su, kako objašnjava autorica, one sada u središtu svjetske pažnje. Možda se baš zato prvi dio knjige bavi tako

raširenim ubjedenjem da je monoteizam, vjerovanje u Jednog Boga, posebno sklon nasilju i netoleranciji. Međutim, u usporednoj perspektivi koja se čitaocima nudi vidi se da su u tradicijama koje su prethodile abrahamovskim vjerama vojna sila i religija bile od suštinskog značaja za državu. Već od najranijih vremena i civilizacija postojali su oni koji su se mučili s dilemom o nužnom nasilju i koji su predlagali "religijske" puteve i načine kako bi se suprotstavilo napadačkim nagonima, i kanaliziralo ih ka mnogo suosjećajnim ciljevima.

Drugi dio iznosi detaljan pregled historije nasilja u ljudskom rodu, dok se treći bavi pitanjem modernosti i izazovom vjeron inspirisanog nasilja koje se na globalnu scenu vraća nakon osamdesetih godina prošlog stoljeća i u zapadnom kontekstu doživljava vrhunac napadima od 11. septembra 2001. U ovim poglavljima ispituje se i priroda sekularizma, koji prema autoricu, uprkos svojim mnogostrukim koristima, nije uvijek nudio jednu u cijelosti pomirujuću alternativu naspram neke religijske državne ideologije.

U svakom poglavljaju knjige vidljiv je antropološki respekt Armstrongove prema "drugome" i "drugačijem" koji rijetko susrećemo kod autora koji pišu o religiji. K tome, unatoč težini tematike i raskoši religijskog pojmovlja s kojim ovo djelo operira, stil Armstrongove je izuzetno pristupačan čitaocu, a tome svakako doprinosi izvanredan prijevod Mirnesa Kovača. Naime, ovo je treća knjiga Armstrongove koju je Kovač preveo na bosanski jezik. Njena

čuvena biografija Poslanika, a.s., *Muhammed: Poslanik za naše vrijeme*, izšla je 2008. godine, a lična autoričina autobiografija *Spiralne stepenice* objavljena je 2010. u izdanju Buybooka, renomiranog sarajevskog izdavača.

Terorizam svagdašnji

Koliko je štivo poput knjige *Polja krvi* neophodno najbolje pokazuje činjenica da živimo u vremenu sveopće "sekjurizacije religije", a posebno islama. Svakako je to najakutelnija tema kojom se bave svi od političara do novinara opće prakse pa do kvazistručnjaka pitanje veze vjere i terorizma.

O ovome Armstrong piše.

"Podrazumijevajući više nego što označava, riječ terorizam tvrdoglavu odabi otkriti mnogo, pogotovo onda kada obje strane sukoba zasipaju istom optužbom jedna drugu, jednak strasno. Njen učinak je optužiti protivnika mnogo više nego razjasniti prirodu sukoba koji leži u pozadini. Jedan pokušaj definicije opisuje fenomen kao 'namjernu upotrebu nasilja, ili prijetnje njegovom upotrebom, protiv nevinih ljudi, s ciljem zastrašivanja njih specifično ili drugih tjerajući ih u smjeru djelovanja koji oni inače ne bi poduzeli'. Ali,

ovo se također može kazati za neke oblike konvencionalnog ratovanja. Ustvari, postoji opća znanstvena saglasnost da su neka od najvećih po srazmjeru djela terorističkog nasilja protiv civila bila izvedena od strane država, a ne od nezavisnih grupa ili pojedinaca. U nacionalnim ratovima dvadesetog stol-

(Karen Armstrong,
Polja krvi:
Religija i historija nasilja, prijevod Mirnes Kovač, Buybook, 2016.)

Polja krvi: U religijskoj historiji, borba za mir bila je jednako važna kao i sveti rat!

jeća, stotine hiljada civila su bili bombardirani za paljivim napalm bombama ili onima koje isisavaju vazduh. Tokom Drugog svjetskog rata, saveznici znanstvenici su pažljivo proračunali mješavini eksploziva i strukture vjetrova kako bi stvorili uništavajuće vatrene olje u gusto naseljenim područjima u njemačkim i japanskim gradovima upravo da bi stvorili strah kod stanovništva. Postoji, međutim, namanje jedna tačka po kojoj se svi slažu: terorizam je u osnovi i inherentno politički, čak i onda kada su drugi motivi - religijski, ekonomski ili društveni umiješani uvijek vezan za 'moć - njeno sticanje ili njeno održavanje'.

Prema jednoj od pionirskih stručnjakinja u ovom polju 'sve terorističke organizacije, bilo da je njihov dugoročni politički cilj revolucija, nacionalno samoodređenje, očuvanje ili obnova statusa quo, ili reforma, su angažirane u svojevrsnoj borbi za političku moć sa vlastima nad kojima žele izvršiti utjecaj i zamjeniti ih...' Također, Karen Armstrong ne propušta da čitaocu podsjeti kako su najmasovniji i najstrašniji zločini u historiji čovječanstva, od Hitlera preko Staljina pa do Maoa, počinjeni na ateističkim osnovama. Ovaj dojam koji se danas stvara o tome kako je religija inherentno nasilna i izvor svakog zla ne samo da je previše pojednostavljena, nego je netačna i neće pomoći da se ljudi suoče sa svojom destruktivnom prirodom. U religijskoj historiji, borba za mir bila je jednako važna kao i sveti rat. Zato je knjiga ne samo zanimljivo i raskošno štivo nego neophodno s obzirom na najnovije trendove u razumijevanju fenomena nasilnog ekstremizma.

